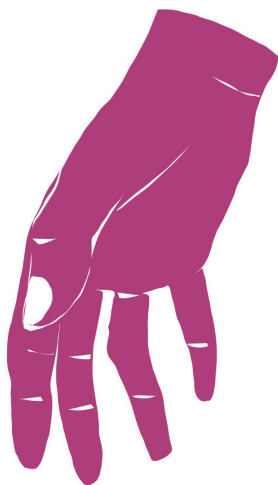
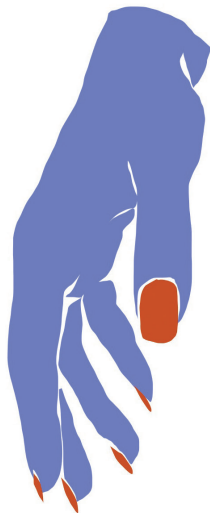

...||BRUNZITS||...

UN CAPÍTOL

BERTA CAMPS

BERTA CAMPS

**UN
CAPÍTOL**

...|BRUNZITS|...

Col·lecció Brunzits,
dirigida per Juliana Canet

Primera edició: setembre del 2024

© Berta Camps i Mora, 2024

© Columna Edicions, Llibres i Comunicació, S.A.U.

Av. Diagonal, 662-664 - 08034 Barcelona

ISBN: 978-84-664-3239-9

Dipòsit legal: B. 12.139-2024

Fotocomposició: Grup62

Imprès a Catalunya - *Printed in Catalonia*

www.columnaedicions.cat

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor. La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries. En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement. A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Dia de la mort

El paratge és d'un verd estrident, impecable, impossible de descriure i injust de fotografiar. Els camps són figures geomètriques que divideixen les terres i acullen bestiar. Els pobles, rurals i costaners, són paisatges idonis per enviar amb un segell postal. És d'una bellesa incontrolable i difícil d'explicar. Irradia benestar, sembla viu, sa. Tot excepte el sostre que ho cobreix: el cel. El cel està a punt de plor, aquí. Té l'ànima trista. Està desconsolat i viu amb la nostàlgia d'un estiu que no arribarà. És apagat i embolcalla el país amb el seu desànim. Tenyeix l'ambient de color gris perla i amaga un sol, tímid, que no es pot veure mai.

Fa més de deu dies que no el veig, el sol. L'intueixo per la llum que s'escola entre la nuvolada, però no el veig. M'agrada notar-lo i saber que, enmig d'una atmosfera deprimida, hi és. Suposo que li deu passar a tothom. A tots ens agrada sentir la claror que desprèn el dia. Deu ser per això que les cases d'aquí tenen grans finestral i galeries vidrades; per no deixar escapar cap escàs raig de sol. L'arquitectura de cada lloc diu molt de la terra on es construeix. Les cases d'Irlanda em descobreixen la necessitat de captar la llum i em descriuen el gust hortera dels seus habitants. Els irlandesos, a trets generals, tenen un estil carrinclò i ordinari. Ho cobreixen tot amb moqueta i revesteixen les parets amb mobles ostentosos per demostrar que ja no són esclaus de la pobresa del món rural, que l'illa no està al marge de l'abastiment d'altres països i que tenen a mà les novetats de les grans cadenes comercials.

A Cushendall hi ha un veïnat que voreja la costa. Hi passo per davant quan faig la meva ruta esportista diària, quan agafo la bicicleta i vaig fins al poble per sentir que el cos es mou. La casa on visc és als afores, enmig d'una carretera desamparada. No hi puc

anar a córrer, pels voltants. L'habitatge està encerclat per camps d'ovelles i vaques, totes en parcel·les, que fan de la muntanya una manta de patchwork.

Dia sí dia també pedalejo —intentant recordar el sentit del trànsit nacional i resant per no ser devorada pels cotxes audaçs que esquiven la meva figura— i faig camí cap al poble.

Quan arribes a Cushendall, el primer que et dona la benvinguda és el cementiri: un de catòlic amb làpides a peu de terra, encapçalat per una església gòtica, no gaire maca, la veritat. Com ja he dit, el gust dels irlandesos, fins i tot en els espais consagrats —i tant se val si són catòlics o protestants—, no destaca per l'excel·lència. Però els cementiris, malgrat la vulgaritat que tenen amb tot, són admirables.

Els morts arran de terra tenen una elegància eterna preciosa de veure. El cementiri d'aquest poble costaner del nord d'Irlanda és impol·lut: els taüts reposen sota un llit d'herba tallada a consciència setmanalment i els marbres amb els gravats es mantenen nets i amb flors fresques. Hi predominen les famílies amb cognoms McKeegan, Quinn i McCollam. Ho sé perquè un dia em vaig dedicar a analitzar a quina edat es mor la gent, aquí dalt. Els McKeegan han tingut força mala sort; en Seann es

va morir amb vint anys i en Leo amb vint-i-tres. Els Quinn, en canvi, deuen tenir una ascendència vi-kinga i forta perquè la mitjana de vida és de vuitanta anys. A banda d'això, no vaig treure cap conclusió sobre l'edat estipulada per morir a Irlanda. Suposo que la gent es mor igual al nord que al sud: si tens sort traspasaràs pansida i arrugada, i si marxes abans d'hora et convertiràs en un cadàver bell i fi. Els seus morts, però, desprenen molta més dignitat que els nostres. Els irlandesos se submergeixen a les catacumbes. S'enterren sota els peus dels seus deixebles i tornen allà d'on provenen: a terra, a la terra. Nosaltres, en canvi, ens apilonem els uns sobre els altres. La terra va cara i s'ha d'economitzar, no fos cas que es fessin servir més hectàrees de les necessàries per deixar-hi el carnatge dels nostres cossos. Ni a l'altre barri podem obtenir una parcel·la decent en propietat.

Quan he deixat enrere l'entrada del poble travesso el carrer principal i els pubs que el governen. Llugo la bicicleta en un pal d'electricitat, sempre el mateix. Em guardo la clau a la jaqueta i començo a trotar fins a arribar al veïnat d'arran de costa. El barri

és nou, construït amb comptagotes. A banda i banda de la carretera, disperses al llarg del carrer, una vintena de cases miren la grandiloqüència de l'Atlàntic. Totes són esclaves de la modernor i el minimalisme: fabricades en sèrie, rectangulars i quadrades, nul·les de personalitat, preses de la moda que ens marca la globalització. I sí, ho sé; pensar que haurien de mantenir el caràcter tradicional per no devaluar el llegat arquitectònic em col·loca en un estatus de turista dèspota: com si a casa meva no s'hi fessin aquestes aberracions. Tot i això, em fa enfadar, veure-les. M'agradaria arrencar-les, guardar-me-les a la butxaca, al costat de la clau del cademat, enterrar-les amb les restes de la família McCollan i deixar el terreny lliure per edificar-hi les cases que jo considero que s'hi haurien de plantar. Les que hi ha al final de la platja, per exemple.

Quan he recorregut tot el veïnat cubicular, baixo fent ronda davant de mar. Em sento com un gos feliç de sortir a passejar, saltant pels senderols, corrent a batzegades, notant el vent gèlid a les galtes, contemplant un mar que no és meu. El caminet és estret i de vegades tinc por de caure pel marge i enfonsar-me en onades que em farien xocar contra les roques esmolades. Espero no caure-hi, però la pos-

sibilitat que passi és certament excitant: em genera un bri d'adrenalina, un estat d'alerta que m'estimula i m'ajuda a arribar, sense haver-me cansat gaire, al final de la platja, allà on hi ha els habitatges que m'agraden.

A un costat, una desena de cases blanques unifamiliars, baixes, d'una sola planta. A l'altre, una renglera de cases adossades, de dues plantes, estretes i blanques, també. Juntes murallen un carrer que fa pujada i es mostren austeres, sense gaires pretensions, hàbils per fer-hi vida i sentir-s'hi acollit. Funcionals i amb l'encant de les coses d'abans. Em recorden les típiques cases barates construïdes entre els cinquanta i els setanta. Com les de la meva família. La tieta Fina —la tia del meu pare, la germana de la meva àvia, és a dir, la meva tia àvia— tenia una caseta bufona, de color groc pàl·lid, amb una heura esplèndida que recobria tota la façana i una mimosa formosa que encapçalava l'entrada. La cuina, feta a trossos, era al final d'un passadís encatifat de rajoles hidràuliques, precioses. I la sala d'estar, oberta i lluminosa, donava pas a les habitacions: tres de petitoines, amb armaris encastats. Tinc la imatge de la tieta corrent amunt i avall entre les parets d'aquella casa d'una sola planta. Era una dona de nervi. Recor-

do que quan hi anàvem sempre ens oferia Fanta de taronja i magdalenes; mai l'agafaves desprevinguda d'abastaments. La Fanta reposava freda i les magdalenes, de llimona i embolcallades amb plàstic, ens esperaven a la lleixa de sobre els fogons de gas. La tieta Fina va morir al juliol dels meus vuit anys; jo no he tornat a tastar mai més el gust de les magdalenes i la casa va passar a ser del seu fill, el meu tio de segon grau. La té llogada a una parella que va tallar la mimosa i va plantar-hi un liquidàmbar esquifit. Fa anys que no hi passo per davant, i veure que a tants quilòmetres de distància puc reconèixer-la en una casa que s'hi assembla m'emociona.

Les construccions de dos pisos, en canvi, em fan pensar en la casa del meu avi. El pare de la meva mare. L'àvia, la mare de la meva mare, va morir abans que jo naixés i des de llavors només hi viu ell. Tant de bo pogués entrar en una de les cases aparellades d'aquest poble remot, obrir-ne la porta, transportar-me en l'espaitemps i trobar-me amb el meu avi per veure sardanes a la televisió. És curiós com les coses que més m'agraden d'Irlanda són les que em recorden d'on vinc.

Viatjo per això: per veure'm descontextualitzada i saber, descobrir, que estimo el lloc al qual pertanyo. Necessito reconciliar-m'hi i fujo per aconseguir-ho. Fa dos anys vaig escampar la boira per no encarar-me amb situacions difícils. Soc una fugitiva. No m'agrada reconèixer-ho, i, de fet, si mai m'ho pregunten ho negaré.

Després de córrer per la costa només em queda pedalar per tornar a casa. Sortint de Cushendall hi ha un tros de carretera que sempre, sempre, sempre m'encongeix. L'asfalt és una línia feta a llapis al mig d'un foli verd. El paisatge és d'una harmonia aclaparadora. Els ulls incrèduls no se'm creuen la vista. La natura esclata sublim i supèrbia. És exuberant, preciosa, perfecta. La bellesa és impossible de tastar sense un cel deprimit que plora? Sense un cor encongit? Sense un etern hivern al darrere? Si és així, prefereixo la lletjor. La natura seca i les fulles caduques. L'herba mal tallada i marró. La xafogor que empastifa. Els pobles sense cap gràcia. Els carrers amb fàbriques i contenidors. Els cementiris amb pisos de morts i flors seques per l'excés de sol. Sí, prefereixo la deformitat, la imper-

fecció i l'error. Heus aquí la revelació que es busca quan es viatja.

Deixo la bicicleta al porxo atapeït de rampoines, pots de pintura i torba, i travesso un jardí caòtic ple de plantes perfectes per infusionar. No en sé destriar ni una. Bé, una sí: la menta. En James, l'home de la casa, sempre em demana que en vagi a buscar per fer-se el seu beuratge de mig matí: te de menta amb una quantitat indecent de sucre. Els irlandesos, o almenys així ho fa en James, mengen a totes hores. Jo no he tingut temps per pair l'esmorzar que ja m'ofereixen el *second breakfast*: un plat combinat a base d'ous, pa negre, alguna hortalissa, te i cafè: tot alhora. No m'hi acostumaré mai. No els segueixo el ritme, i mira que soc de bon menjar, i tant que ho soc.

Entro i em trobo en James davant de l'ordinador, teclejant amb dificultat el que ha de ser el seu pròxim llibre sobre herència cultural, o alguna cosa per l'estil. La veritat és que no m'ha quedat gaire clar de què va. Tampoc ho he preguntat.

En James sempre en té alguna entre mans. Quan no està entretingut arreglant el Bed and Breakfast

que té, on jo treballa, és al taller llimant fustes per fer-ne no sé què, o està tocant l'arpa celta, o reflexionant sobre el perquè de la vida. És, segons ell mateix, un artista global: pintor, escultor, escriptor i músic, president de l'entitat més rellevant del país, defensora del folklore irlandès com a insígnia identitària. Encara no he acabat d'esbrinar si és un farfant, un gran distorsionador de la realitat o una persona honesta i jo una malpensada. Sigui el que sigui, és de bona pasta i això s'agraeix.

Passo pel seu costat, intentant no molestar-lo, i pujo unes escales de fusta que m'encaminen a la meva habitació. Em trec el jersei i em desenganxo el mòbil dels sostenidors d'esport. Me'l guardo entre els pits perquè és el millor lloc on portar-lo per protegir-lo de possibles caigudes. Quan me'l trec sempre penso que és una mala idea perquè se'm farà malbé amb la suor i el vaivé.

La mama m'ha trucat dues vegades. No he acabat de desvestir-me que ja li estic tornant la trucada. Me l'agafa de seguida i sense deixar espai a salutacions ni preàmbuls deixa anar:

—L'avi ha mort.

La mort ho atura tot. Tots els pensaments —demà entren dos clients nous al Bed and Breakfast, se m'estan trencant les sabates d'anar a córrer, hauria d'anar a Balimena a comprar-me calces— s'esfumen i deixen lloc al present. És curiós com la mort es transforma, per a les persones vives, en una pausa lliure de les banalitats del dia a dia. La vida se simplifica: res és important i tot ho és. «L'avi ha mort». Em cauen llàgrimes i em converteixo en el cel d'aquest país foraster: grisa.

De la mort no se'n pot fugir.

Les meves maletes són de les primeres a sortir. Avancen lentes i les veig apropant-se a mi, amb una parsimònia contraposada al ritme accelerat de l'aeroport. Duc tres maletes de grans dimensions que guarden les meves possessions. No tinc res més. Ni a Irlanda ni a casa. Quan vaig marxar no sabia quan tornaria, així que vaig endur-me tot allò que és meu per tenir una mica la sensació de mudança. De pas endavant. D'evasió del niu. Un niu reduït a tres petits reductes de cinta transportadora.

Col·loco el meu patrimoni en un carretó i l'em-

penyo fins a arribar a unes portes corredisses que em donen la benvinguda a casa. Veig el meu pare, recolzat a la barana d'arribades, mirant el mòbil amb les ulleres a la mà. No em veu. Voldria cridar-lo, però no em surt la veu. Estic muda des de les dotze del migdia. Des que la mama m'ha trucat i m'ha capgirat la vida. L'única frase que he aconseguit verbalitzar ha sigut:

—*James, my grandfather... I have to go back.*

I ho ha entès, ho ha entès de seguida, molt més ràpid que jo. Ha sigut resolutiu per a mi. Ha trobat un vol per al cap d'unes hores, m'ha comprat el bitllet, m'ha acompanyat a Belfast i ens ha deixat a mi i les meves pertinences en un aeroport ple de clauers verds, samarretes d'ovelles i, és clar, llaunes de Guinness.

Les rutines s'adapten molt de pressa quan es tracta d'una emergència, d'un bé major, d'una mort. La fi d'una vida passa per damunt de tot, la resta desapareix i les prioritats se simplifiquen, es focalitzen, es manifesten.

El papa em veu i corre cap a mi per abraçar-me. M'abraça de la mateixa manera que quan tornava

de colònies als estius. No dic res. Encara no em surten les paraules.

—Emma, ho sento. Ho sento. Em sap molt de greu.

Tinc els peus a Girona, però em sento una estrangera que no entén l'idioma. M'estreny amb més força. Vol asfixiar el meu dolor. No el comprenc. El papa em plany com si ell no hagués viscut aquesta pèrdua. No es mereix el gendre del difunt, també, la potestat del condol? El dret a plor? El papa ho sent per mi i marca una distància clara. Soc jo qui pateix la mort i ell qui acull el paper críptic dels que acompanyen el dol dels altres.

M'agafa el carretó i comencem a caminar. Al nostre voltant els turistes, viatgers que van i venen, fan gala d'una manera de fer més lleugera, més amable. Venen de vacances despreocupades i clima mediterrani. Així qualsevol desfila amb ànim.

El Girona-Costa Brava és ràpid de travessar. Sembla de joguina, similar a una estació ordinària de tren. Als hiverns es converteix en un recinte buit, llastimós. Els mesos de temporada baixa opera poc, i les connexions són escasses. Una d'elles, no em pregunteu per què, és Belfast. La lletja i industrial capital d'Irlanda del Nord. Òbviament, no és

per això que vaig escollir Irlanda, però durant aquests dos anys aquesta coincidència aleatòria m'ha fet servei.

Les vegades que m'han vingut a buscar, quan arribava de visita, eren seguides de grans rebudes i converses airoses, divertides, banals. Avui no. Avui no hi ha anècdotes de sopars amb farandulers retirats ni historietes amb clients excèntrics maleducats. Avui callem. Suposo que l'absència de banalitat ve acompanyada de silenci. Les paraules a dir-nos són massa corpulentes per a un aeroport comarcal.

Pugem al cotxe que ja és de nit. El papa encén la ràdio. Em tranquil·litza saber que malgrat la situació els costums no canvien. Fem carretera mentre la sento de fons, com si les paraules dels locutors vinguessin d'una habitació tancada i jo les intuís a través de la porta, com si s'escolés pels auriculars d'un desconegut que comparteix seient amb mi a l'autobús, com si fos la veu d'un actor que parla fluix i jo, una espectadora a l'última fila. Potser encara tinc les orelles tapades de l'avió, potser el contrast de temperatures m'ha pujat fins al timpà i m'empitjora els sentits, o potser no vull saber res del món perquè prou en tinc amb el garbuix que tinc a dintre.

No vull comunicar-me, però necessito arribar a casa situada. M'obliga a parlar. Deixo d'estar muda.

—I com està?

—Està. Són amb la teva tia a casa.

—I l'avi...? On és l'avi?

Desvia els ulls de la carretera i em mira confós.

—Què vols dir?

No sé com és el traspàs d'un cos. No sé quina logística cal seguir quan et trobes amb un grapat d'ossos i carn caiguda que es descompon a cada segon que passa. Hi ha autòpsia? Es porta a l'hospital, en casos de mort natural? L'envien directe a un cubicle congelat per evitar la ferum de poca vida? L'avi ha mort en una casa barata de dues plantes, blanca i estreta, del barri de Sant Pere de Banyoles. A casa seva. Amb la mama no hem parlat gaire, al migdia. Només m'ha dit que avui l'Assumpta, la dona que des de fa un temps l'ajuda en les tasques domèstiques, se l'ha trobat assegut a la butaca del menjador. Vestit del dia. Amb la televisió encesa. Reposant profundament.

Ha marxat de la mateixa manera que ha viscut sempre: sense fer enrenou. A vuitanta-cinc anys i amb la intenció de començar el dia.

—Vull dir... on l'han portat?

—Al tanatori. Ja és allà. L’enterrem demà passat. No sabíem si podries arribar avui o demà i amb el mossèn hem valorat posposar-ho un dia.

—El mossèn?

El papa em mira i em fa una ganyota per fer-me saber que ell no hi té res a veure.

L’avi no havia estat mai devot.

El papa aparca el cotxe i m’ajuda a baixar la meva casa compactada en tres maletes. Avui ha tingut sort i hem pogut aparcar davant de la seva, de casa, i de la que també era meva i ara ja no sé si ho és o ho ha de ser. Banyoles és una ciutat plena de zones blaves. La zona blanca escasseja d’una manera indecent i sovint ens veiem obligats a fer voltes fins a l’extenuació per trobar lloc sense haver de regalar diners a la màquina. La desgràcia d’enterrar família ens deu haver brindat una mica de sort feta parcel·la gratuïta.

El papa va baixant les maletes i jo guaito la seva botiga. És fotògraf. D’aquests de casaments, batejos i comunions. I dels que revelen analògiques per als més moderns i venen Polaroids.

A la botiga hi té un aparador on mostra, satisfet,

les seves millors instantànies. Les joies de la corona, com diu ell. Al mig, posada en un cavallet de fusta i enquadrada per un marc marronós, una fotografia meva. És de quan era petita. Tinc un ànec al costat i una immensa i aclaparadora bassa d'aigua al darrere. Jo miro a càmera, embolicada amb una tovallola vermella que m'ho tapa tot menys uns ulls que semblen somriure, feliç. A l'esquerra del meu retrat, una captura de les Olimpíades del 92 on es veuen dos bots de rem, lliscant sincronitzats, mentre una marabunta els observa des de terra ferma. I a la dreta, una captura de dos xavals saltant a l'aire, a punt de caure al mateix estany on jo era fotografada uns anys més tard. L'orgull paisatgístic dels banyolins és desmesurat. Segurament perquè la majoria d'ells no han anat mai a Irlanda.

El papa ja està obrint la porta d'entrada. Casa els meus pares és sobre el comerç. Hi pots entrar des de les dues portes, la de la casa i la de la botiga; tot connecta. El papa les vol diferenciar per saber quan va a treballar o a descansar.

Pugem les escales i obrim una segona porta. Només de travessar-la et trobes amb una sala d'estar coberta de parquet clar i adornada amb uns mobles, d'Ikea, que podrien ser a qualsevol

menjador familiar. Aquí tampoc estem exempts de les ofertes de les grans cadenes de mobles. Afortunadament, de la moqueta no n'hem volgut saber res.

La tia està asseguda en una cadira. Com l'avi aquest matí, però viva. En veure'm, s'aixeca i crida:

—Guaita, la guapa!

Té la cara botida i els ulls petits. Sense permís, m'estreny fort amb els braços garratibats. Em fa una mica de mal, però em deixo fer. Aguanto la impetuositat molesta de l'abraçada, i mentre li cauen algunes llàgrimes sobre la meva espatlla, em diu:

—Què tal per allà a Irlanda? Continuen tots borratxos?

No puc estar-me de deixar anar un esbufec en forma de riure. Té el do de l'amabilitat, la tia. De fer-ho agradable. De posar una mica d'humor a les situacions delicades.

—S'està acabant la birra. Estan desesperats!
—contesto.

—Això seu sí que és un drama!

Ens quedem en silenci. La seva contesta ha evidenciat per què som ara, aquí, abraçades. I el perquè no és fàcil de pair. M'estreny encara més, i més, i més.

—Emmita, t'estimo molt, jo, a tu. Molt. Em sents?

Esclato a bramar. La tia també té el do de saber tocar les tecles adequades per fer-te explotar.

Apareix la mama, amb el telèfon a la mà, i contempla el quadre que fem la tia i jo sota el marc d'una porta que no ha tingut temps de ser tancada.

—Crec que més o menys tothom està avisat... Emma, has arribat bé?

Em desfaig de la tia i ara m'abraço a ella. A la mama. La meva mare. La meva mare òrfena. Sense pare ni mare. Ella, que es deu haver passat el dia repetint la lapidària frase «L'avi ha mort». Assumint amb cada repetició la mort del seu pare.

—Va, ja està. —Es desenganxa de mi—. Sopem una mica. És molt tard.

I amb la seva fredor colossal capgira el moment.

El papa ens ha fet truites. En aquestes situacions menjar és una gestió més que s'ha de fer tant sí com no. Un tràmit que has de passar per no morir tu també. Envoltem la taula, pellucant amb desgana, i parlem de l'horari de vetlla, la cerimònia i, per descomptat, del mossèn.

—L'avi no ha sigut mai creient.

La mama em clava una mirada de les que parlen per si soles. M'implora que calli. Evidentment, no li faig cas:

—És la veritat! Per què voleu fer missa?

I evidentment busco complicitat amb la tia Eva.

—Tia, a tu et sembla bé, això?

No diu res o no té temps de dir res perquè la mama sentencia:

—L'avi s'acomiarà a missa perquè així ho vam fer amb la mama.

Ella no ho dirà, però jo sé que es nega a trencar tradicions com les cerimònies a la casa del Senyor. La mama és pragmàtica, de les que abracen poc i curt. Vol que les coses es mantinguin com sempre i no cridar l'atenció; no fos cas que l'avi fos l'excepció de tota una generació i al casal de jubilats es parlés d'ell com d'un desertor de Déu. També crec que una part d'ella, tot i no ser religiosa, pensa en el condicional. «I si...». «I si existís Déu i amb el nostre ateisme enviem el pare a les tenebres, a l'agònic infern?». «I si per culpa meva el meu pare no descansa mai més?». «I si el condemno a un calvari etern...?».

—Collons, mama, tia, de debò? L'avi no ho hauria volgut, això! L'avi era un punky.

Miro la mama. Busco en ella una resposta que sé que no serà amable. No diu res. La mama calla i, sorprenentment, la tia expulsa:

—Si has vingut per dir-nos com pensa el nostre pare, ja te'n pots tornar a Irlanda.

Quan l'ambient és sensible qualsevol opinió pot ser un detonant de conflicte.

—Vinga, ja va sent hora d'anar a dormir. Demà toca vetlla —acaba la mama.